Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.3.21.2024
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na złożone na 18. posiedzeniu Senatu 31 lipca br. przez Panią Senatorkę Annę Górską oświadczenie w sprawie projektu ustawy uprawniającej do jednoczesnego pobierania emerytury mundurowej i emerytury z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych, przekazane przy piśmie Pana Macieja Berka, członka Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia br., po otrzymaniu w tej sprawie stanowiska Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Wśród funkcjonariuszy służb mundurowych i żołnierzy zawodowych, którzy korzystają z zaopatrzenia emerytalno-rentowego można wyodrębnić, według kryterium daty przyjęcia do służby, dwie grupy: funkcjonariuszy, którzy służbę rozpoczynali od 1 stycznia 1999 r. i później oraz tych, którzy do służby wstąpili przed 1 stycznia 1999 r. Zróżnicowanie występuje w zakresie, po pierwsze, sposobu uwzględniania okresów składkowych i nieskładkowych, w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, po drugie zaś polega na ustanowieniu określonych reguł zbiegu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych (mowa tutaj w szczególności o emeryturze).

W przypadku pierwszej grupy mamy do czynienia z zasadą pełnej odrębności systemów emerytalnych - oznacza to możliwość nabycia i pobierania emerytury zarówno w systemie mundurowym, jak powszechnym. Wynika to z faktu, że w przypadku tej grupy funkcjonariuszy do okresów, z których budowana jest podstawa wymiaru emerytury mundurowej, nie uwzględnia się okresów tak zwanej pracy cywilnej.

Inaczej sytuacja przedstawia się w przypadku funkcjonariuszy (żołnierzy zawodowych), którzy rozpoczynali służbę przed 1 stycznia 1999 r., czyli przed reformą polskiego systemu emerytalnego. Osoby te mogą pobierać, co do zasady, jedną emeryturę, przy czym okresy pracy cywilnej podlegają uwzględnieniu przy ustalaniu wysokości emerytury mundurowej, jednak tylko w określonym zakresie do maksymalnej podstawy wymiaru i według zróżnicowanych wskaźników. Ze względu na to, że po nabyciu prawa do emerytury mundurowej przedstawiciele tej grupy nieraz podejmują aktywność zawodową, która wiąże się z podleganiem ubezpieczeniom społecznym i są za nich odprowadzane składki na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, to ta grupa byłych funkcjonariuszy czuje się pokrzywdzona w takim znaczeniu, że część z nich, choć nabywa prawo do emerytury powszechnej, to emerytura ta nie jest im wypłacana. To prawo jest bowiem – tak jak wysokość emerytury – ustalane, a jednocześnie - ze względu na obowiązujące reguły zbiegu - zgodnie z art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, emerytura powszechna zostaje co do zasady zawieszona, jako niższa od emerytury mundurowej. W efekcie powstaje wrażenie, że odprowadzanie składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych nie służy zwiększeniu w przyszłości wysokości pobieranych

świadczeń, ponieważ okresy pracy cywilnej nie są uwzględniane przy ustalaniu wymiaru emerytury, skoro wysokość emerytury mundurowej nie zwiększa się po osiągnięciu jej maksymalnego pułapu, a jednocześnie, mimo nabycia prawa do emerytury powszechnej, byli żołnierze zawodowi, którzy służbę rozpoczęli przed reformą systemu emerytalnego, takiej emerytury nie mogą pobierać ze względu na obowiązujące reguły zbiegu.

Zagadnienie to jest zagadnieniem złożonym, zarówno od strony prawnej, jak i ekonomicznej, gdyż wszystkie rozstrzygnięcia, zapadające na szczeblu rządowym w odniesieniu do systemu emerytalnego (bez względu na fakt, czy to jest to system powszechny, czy są to systemy szczególne, w których obecni są funkcjonariusze i żołnierze zawodowi), wiążą się z decyzjami ekonomicznymi, mającymi istotny wpływ na wydatki po stronie Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w odniesieniu do systemu powszechnego, a także budżetu państwa (w szczególności w stosunku do systemów mundurowych).

Jednocześnie, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zastrzega, że możliwe są różne techniki legislacyjne osiągnięcia tego celu. Z jednej strony możliwa jest bowiem modyfikacja reguł zbiegu prawa do emerytury powszechnej i emerytury mundurowej. Z drugiej zaś, możliwe jest wprowadzenie zmian w ustawach zaopatrzeniowych, które umożliwiałyby uwzględnianie okresów pracy cywilnej w wysokości emerytury mundurowej w większym stopniu.

Zarysowane wyżej kierunki działań dotyczą zagadnień szczegółowych, zakorzenionych w przestrzeni wyznaczonej przez normy obowiązującej konstytucji, w tym zasadę równości, zasadę sprawiedliwości społecznej oraz konstytucyjne prawo do zabezpieczenia społecznego. W związku z tym wymagają pogłębionej analizy prawnej i finansowej.

W ocenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, kierunki rozwiązania problemu, sformułowanego w oświadczeniu Pani Senatorki, winny stać się przedmiotem współdziałania Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Obrony Narodowej oraz - ze względu na możliwe koszty dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa - Ministra Finansów. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej deklaruje pełną gotowość do zaangażowania w takie prace.

19 września br. do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wpłynęła informacja, że na oświadczenie senator Anny Gorskiej odpowiedzi udzielił także pan Paweł Bejda Sekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, w skierowanym do Pani Marszałek piśmie znak: BMON-WP.053.525.2024/O-22/24/KT.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

Do wiadomości:
Departamentu Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
(dot.: DSP.INT.4613.53.20)